

سند آرڊيننس نمبر IX مجريه 2000

SINDH ORDINANCE NO.IX OF 2000

نوڪري مان برطرفي (خاص اختيار) سند آرڊيننس، 2000

THE REMOVAL FROM SERVICE (SPECIAL POWERS) SINDH ORDINANCE, 2000

فهرست (CONTENTS)

تمهيد (Preamble)

دفعات (Sections)

1. مختصر عنوان، واڌارو، شروعات ۽ لاڳو

Short title, extent, commencement and application

2. وصفون

Definitions

3. برطرفي، سرڪار يا ڪارپوريشن سروس وغيره ۾ خاص ماڻهو جي معطلِي

Removal, suspension of certain person in Government or
corporation service, etc

4. معطلِي

Suspension

5. جاچ ڪميٽيون مقرر ڪرڻ جو اختيار

Power to appoint Inquiry Committees

6. جاچ ڪميٽي جو اختيار
Power of Inquiry Committee
7. جاچ ڪميٽي طرفان عمل ڪرڻ جو طريقو
Procedure to be followed by the Inquiry Committee
8. ڪنهن انڪشاف تي حڪم جاري ڪيو ويندو
Order to be passed upon a finding
9. ٻيهر پيش ڪرڻ ۽ نظر ثاني
Representation and review
10. اپيل
Appeal
11. ٻين قانونن کي ختم ڪرڻ جو آرڊيننس
Ordinance to override other laws
12. هن آرڊيننس تحت ڪارروايون
Proceedings under this Ordinance
13. التوي هيٺ ڪارروايون جاري رکڻ
Pending proceedings to continue
14. ٻين فائدين جي پينشنري
Pensionary of other benefits
15. قاعدا جوڙڻ جو اختيار
Power to make rules
16. رندڪون هٽائڻ
Removal of difficulties

سند آرڊيننس نمبر IX مجريه 2000

SINDH ORDINANCE NO. IX OF
2000

نوڪري مان برطرفي (خاص اختيار) سند
آرڊيننس، 2000

THE REMOVAL FROM
SERVICE (SPECIAL POWERS)
SINDH ORDINANCE, 2000

[14 دسمبر 1996]

آرڊيننس جنهن ذريعي نوڪري تان هٽايو برطرف
ڪيو يا نوڪري تان لازمي رٽائر ڪيو ويندو ۽ سرڪاري
ملازمت يا ڪارپوريشن سروس تان هيٺين عهدي تي يا
مخصوص ماڻهن کي گهٽ اسڪيل تي آندو ويندو.

تمهيد (Preamble) جيئن ته حالتن کي نظر ۾ رکندي اهو ضروري ۽ لازمي
ٿي پيو آهي ۽ عوام جي مفاد وٽان ۽ بهتر گورننس لاءِ لازمي
آهي ته اپاءَ ورتا وڃي، مخصوص ماڻهن کي سرڪاري ملازمت
يا ڪارپوريشن سروس تان هٽايو ۽ برطرف ڪيو وڃي، جيئن
هن ريت بيان ڪيل آهي:
۽ جيئن ته اهڙن معاملن ۽ لاڳاپيل مسئلن لاءِ تڪڙا
اپاءَ کڻڻ ضروري ٿي پيو آهي:

	۽ جيئن ته صوبائي اسيمبلي جو اجلاس معطل ٿيل آهي، چوڏهن آڪٽوبر 1999 جي ايمرجنسي اعلان تحت ۽ 1999 جي صوبائي آئيني حڪم نمبر 1 تحت. هاڻي، تنهن ڪري، چوڏهن آڪٽوبر 1999 جي ايمرجنسي اعلان ۽ 1999 جي صوبائي آئيني حڪم نمبر 1، سان گڏ پڙهو صوبائي آئيني (ترميم) حڪم نمبر 9 سال 1999 تحت چيف ايگزيڪيوٽو جي هدايتن موجب ۽ ان سلسلي ۾ اختيار استعمال ڪندي سنڌ جي گورنر هيٺيون حڪم نامو جاري ڪرڻ فرمايو آهي:
مختصر عنوان، واڌارو شروعات ۽ لاڳو Short title, extent, commencement and application	1.(1) هن آرڊيننس کي ملازمت تان برطرفي (خاص اختيار) سنڌ آرڊيننس، 2000 سڏيو ويندو. (2) ان کي پوري صوبي سنڌ تائين وڌايو ويندو. (3) اهو فوري طور لاڳو ٿيندو. (4) اهو سرڪاري ملازمن ۽ ڪارپوريشن ملازمن تي لاڳو ٿيندو.
وصفون Definitions	2. هن آرڊيننس ۾ جيستائين ڪجهه مضمون ۽ مفهوم جي متضاد نه هجي تيستائين: (a) “مجاز اختياري” مطلب گورنر، ۽ ڪنهن شخص يا شخصيتن جي درجي جي سلسلي ۾، گورنر ڪنهن عملدار يا اختياري کي بااختيار بڻائيندو جيڪو بيان ڪيل مقرر ڪندڙ اختياري کان عهدي ۾ گهٽ نه هوندو جنهن جي خلاف قدم کڻڻ لاءِ تجويز ڪيو ويو هجي، هن آرڊيننس تحت مجاز اختياري لاءِ اختيار استعمال ڪرڻ لاءِ، اهو عملدار يا اختياري، ۽ ڪورٽ يا ٽربيونل جي ملازم جي سلسلي ۾،

جيڪا صوبائي حڪومت تحت ڪم ڪندي هجي، مقرر ڪندڙ اختياري يا چيئرمين يا ڪورٽ يا تربيونل جو پريزيڊنگ آفيسر؛

(b) “گورنمينٽ” مطلب سنڌ حڪومت؛

(c) “بدعنواني” مطلب عمل جيڪو گڊ آرڊر يا سروس ڊسپلن يا عمل کان مٿانهون هجي، جيڪو عملدار ۽ سٺي شهري يا ملوث هئڻ يا حصو وٺڻ سڌي ريت يا اڻ سڌي ريت صنعت، واپار يا مختلف ڌي وٽ ۾ يا گار گند يا فائدو حاصل ڪرڻ لاءِ سياسي حيثيت جي غلط استعمال يا مالي فائدو وٺڻ يا نجی ادارن کان پيئون اوڳاڙيون يا ماڻهن کان غلط سرڪاري ذميداريون يا ڪم سرانجام ڏيندي هراسان ڪرڻ؛

(d) “ڪارپوريشن سروس ۾ ماڻهو” هر اهو ماڻهو جيڪو ڪارپوريشن، ڪارپوريت باڊي، اختياري، قانون ساز باڊي يا ٻين تنظيمن يا جوڙيل ادارن، حڪومت طرفان قائم ڪيل، حاصل ڪيل، سنڀاليل يا انتظام هيٺ، يا وقتي طور ڪنهن قانون تحت جوڙيو ويو هجي، ۾ ملازمت ڪندڙ هجي، يا باڊي يا تنظيم، جنهن جو ڪو حصو حڪومت وٽ هجي يا مفاد ۽ جنهن ۾ شامل هجي چيئرمين ۽ مئنيجنگ ڊائريڪٽر، ۽ ان سلسلي ۾ ڪا به آفيس رکندڙ ۽

(e) “سرڪاري ملازمت ۾ ماڻهو” جنهن ۾ شامل آهي هر اهو ماڻهو جيڪو صوبائي ملازمت يا صوبي جي سول سروس ۾ هجي يا جيڪو صوبي جي معاملن سان لاڳاپيل ڪو سول عهدو رکندو هجي يا ڪنهن ڪورٽ يا حڪومت طرفان جوڙيل يا قائم ڪيل تربيونل ۾ ملازمت ڪندڙ ڪو شخص پر انهن ۾ شامل ناهي سپريم ڪورٽ جو جج يا هاءِ ڪورٽ

برطرفي، سرڪار يا
ڪارپوريشن سروس
وغيره ۾ خاص ماڻهو
جي معطل
Removal,
suspension of
certain person
in Government
or corporation
service, etc

يا وفاقي شرعي ڪورٽ يا هاءِ ڪورٽ جي ماتحت عدليه جو
جج يا ان سلسلي ۾ ڪو ملازم.

3.(1) جتي مجاز اختياري جي نظر ۾ سرڪاري ملازم يا
ڪارپوريشن ملازم:

(a) غير موثر يا ڪنهن سبب جي ڪري موثر نه رهيو هجي؛ يا
(b) بدعنواني جو ڏوهي؛ يا

(c) ڪرپٽ يا ڪنهن سبب جي ڪري ڪرپٽ سمجهيو
وڃي، چوٽه:

(i) هن، يا مٿس پاڙيندڙن مان ڪنهن به يا ڪنهن ٻئي شخص
طرفان سندس جاءِ تي پرڏيهه ۾ وسيل يا ملڪيت هجي، جنهن
لاءِ ڪو موزون جواب نه ڏئي ۽ جيڪي ان جي ڄاڻايل اثاثن
کان الڳ وسيل هجن؛ يا

(ii) هن پنهنجي ڄاڻايل ڪمائي جي ذريعن کان وڌيڪ رهڻي
سهڻي اختيار ڪئي هجي؛ يا

(iii) لڳاتار ڪرپٽ هئڻ جي ساڪ هجي؛ يا

(d) مصروف هجي، يا سمجهيو وڃي ته مشڪوڪ سرگرمين ۾
رڌل آهي، ۽ سندس ملازمت ۾ هئڻ قومي سلامتي لاءِ خطرو
هجي يا ان طرفان سرڪاري راز ڪنهن اڻ لاڳاپيل ماڻهو
حوالي ڪرڻ جو خدشو هجي؛ يا

(e) خبر پوي ته قانون ۽ لاڳاپيل قاعدن جي پيڪڙي ڪندي
مقرر ڪيو ويو آهي، ته مجاز اختياري دفعو 5 تحت جوڙيل
ڪميٽي جي جاچ پڙتال بعد جيستائين ڪجهه ڪنهن قانون
يا اهڙي شخص جي نوڪري جي شرطن ۽ ضابطن جي خلاف
نه هجي، سرڪاري گزيت ۾ لکت حڪم ذريعي اهڙي شخص
کي ملازمت تان لاهي يا هٽائي سگهي ٿو. لازمي طور نوڪري

تان رٽائر ڪري سگهي ٿو يا گهٽ عهدي يا پي اسڪيل تي ڪري سگهي ٿو. يا هڪ يا وڌيڪ ننڍا ڏنڊ جيئن سنڌ سول سرونٽس (افيشنسي اينڊ ڊسپلن) رولز 1973 ۾ ڄاڻايو ويو هجي.

بشرطيڪ اهڙي ڪنهن به شخص خلاف ڪو به قدم نه ڪرڻ گهرجي جيستائين ان کي اهڙو سبب ڄاڻايو نه وڃي ۽ ان کي پندرهن ڏينهن اندر سبب ڄاڻائڻ جو موقعو نه ڏنو وڃي، جنهن کانپوءِ سندس خلاف قدم ڪيو وڃي.

(2) هٽائڻ يا برطرف ڪرڻ يا ملازمت تان اڳ ۾ رٽائرمينٽ يا ذيلي دفعه (1) تحت اهڙي شخص جي هيٺين عهدي يا پي اسڪيل تي گهٽتائي سان اهڙو شخص ڪنهن ذميداري يا سزا کان بچي نه سگهندو جيڪا ان تي ذميداري هجي يا ڪنهن قانون تحت ان سروس دوران ڪوڏو ه ڪيو هجي.

معطلِي

Suspension

4. شخص جنهن خلاف دفعه 3 جي ذيلي دفعه (1) تحت تجويز ڪيل قدم ڪيو ويو هجي ان کي فوري طور تي معطلِي هيٺ رکيو ويندو. مجاز اختياري جي نظر ۾ معطلِي ضروري يا لازمي آهي.

بشرطيڪ مجاز اختياري خاص ڪيس جي صورت ۾، جنهن جا سبب لکت ۾ ڏنا وڃن، اهڙي شخص کي معطلِي هيٺ رکڻ بدران، ان کان اهڙي موڪل طلب ڪري سگهي ٿو جيڪا اهڙي تاريخ کان هجي جيڪا مجاز اختياري طرفان بيان ڪئي وئي هجي.

جاچ ڪميٽيون مقرر

ڪرڻ جو اختيار

Power to

5. مجاز اختياري سرڪاري ملازمت يا ڪنهن ڪارپوريشن سروس جي ملازم جي ڪم جي ڇنڊ ڇاڻ بابت هڪ يا هڪ کان وڌيڪ جاچ ڪميٽيون مقرر ڪري سگهي ٿي، جنهن

appoint Inquiry Committees	دفعه 3 ۾ شامل ڪم يا منع ڄاڻايل ڪم ڪيا هجن، ۽ انڪشاف رڪارڊ ڪري سگهي ٿي ته اهڙي شخص کي ٻڌڻ جو موقعو فراهم ڪيو ويو هيو، ۽ ٽيهن ڏينهن اندر ڪري سگهي ٿي، تجويز ڪري سگهي ٿي سزا لاءِ يا ٻئي ڪنهن جوڳي قدم لاءِ تجويز ڪري سگهي ٿي. بشرطيڪ اهڙي ٻڌڻ جو موقعو نه ڏنو ويندو جتي ڪميٽي مطمئن آهي ته پاڪستان جي سالميت يا ان جي ڪنهن حصي جو مفاد آهي، اهو ضروري ناهي ته موقعو ڏنو وڃي.
جاچ ڪميٽي جو اختيار Power of Inquiry Committee	6. جاچ ڪميٽي کي اختيار هوندو ته: (a) ڪنهن شخص کي زبردستي حاضري لاءِ سمن اماڻي يا حلف تي امتحان وٺي؛ (b) ڪنهن ڪاغذ جي ملڻ يا پيدا ڪرڻ بابت جاچ ڪري؛ (c) حلفن تي شاهدي حاصل ڪري؛ ۽ (d) شاهدي رڪارڊ ڪري.
جاچ ڪميٽي طرفان عمل ڪرڻ جو طريقو Procedure to be followed by the Inquiry Committee	7. جاچ ڪميٽي کي هن آرڊيننس تحت جوڙيل قاعدن موجب پنهنجو طريقو هلائڻ جو اختيار هوندو. بشمول جڳهه ۽ ويهڻ جو وقت طئي ڪرڻ جي ۽ فيصلو ڪرڻ ته عوامي طور ويهجي يا نجی طور ويهجي، ۽ ڪارپوريت ڪميٽي جي صورت ۾، ڪم ڪرڻ پنهنجي ڪن به ميمبرن جي عارضي غير حاضري جي صورت ۾.
ڪنهن انڪشاف تي حڪم جاري ڪيو ويندو Order to be	8. دفعه 5 تحت جاچ ڪميٽي طرفان هر انڪشاف رڪارڊ ڪيو ويندو. سفارشن سان گڏ جيڪي ان دفعه ۾ هجن، مجاز اثارتي کي جمع ڪرايو ويندو ۽ مجاز اختياري ان سلسلي ۾ اهڙا حڪم جاري ڪندي، جيڪي اها هن آرڊيننس جي

passed upon a
finding

گنجائشن موجب موزون سمجھي.

ٻيهر پيش ڪرڻ ۽
نظرثاني
Representation
and review

9.(1) اهو شخص جيڪو فوري تان هٽايو يا برطرف ڪيو يا
لازمي طور رٽائر ڪيو يا هيٺين عهدي تي يا گهٽ پي اسڪيل
تي گهٽايو ويو يا جنهن جي خلاف دفعه 3 تحت ڪو حڪم
نڪتو هجي، مجاز اختياري حڪم ملڻ جي پندرهن ڏينهن
اندر گورنر کي ٻيهر پيش ڪندي يا اهڙو عملدار يا اختياري
جيئن گورنر مقرر ڪري:

بشرطيڪ جتي حڪم گورنر طرفان ڪڍيو ويو هجي، اهڙو
شخص مٿي ڄاڻايل عرصي دوران گورنر کي نظرثاني جي
پتيشن جمع ڪرائيندو.

(2) گورنر يا ڪو عملدار يا اختياري جيئن گورنر طرفان ان
مقصد لاءِ مقرر ڪيو ويو هجي، ٻيهر پيش ڪرڻ، نظرثاني
پتيشن يا ڪنهن ٻئي لاڳاپيل معاملي تي غور ڪري سگهي
ٿو. تصديق ڪري، پاسي تي نبيري، تبديل ڪري يا حڪم
مٽائي سگهي ٿو. جنهن جي سلسلي ۾ اهڙي ٻيهر پيشڪش يا
نظرثاني جي پتيشن ان جي سٺ ڏينهن اندر داخل ڪئي وئي
هجي.

اپيل
Appeal

10. جيستائين ڪجهه لاڳو ڪنهن ٻئي قانون جي متضاد نه
هجي تيستائين دفعه 9 تحت ڪيل ڪنهن حتمي ڪم تحت
متاثر ڪوبه شخص حڪم جي ٽيهن ڏينهن اندر سنڌ سروس
ٽربيونلز ايڪٽ، 1973 تحت قائم ڪيل سنڌ سروس
ٽربيونل کي اپيل ڪري سگهي ٿو.

ٻين قانونن کي ختم

11. هن آرڊيننس جون گنجائشون موثر هونديون جيستائين

ڪرڻ جو آرڊيننس Ordinance to override other laws	ڪجهه سنڌ سول سرونٽس ايڪٽ، 1973 ۽ ان سلسلي ۾ جوڙيل قاعدن ۽ وقتي طور لاڳو ڪنهن قانون سان متضاد نه هجي.
هن آرڊيننس تحت ڪارروايون Proceedings under this Ordinance	12. هن آرڊيننس جي شروعات تي شروع ڪيل سموريون ڪارروايون، جن معاملن ۽ ماڻهن جي ملازمت جي سلسلي ۾ شروع ڪيون ويون هجن، اهي هن آرڊيننس جي گنجائشن ۽ ان تحت جوڙيل قاعدن موجب هلايون وينديون.
هيٺ الٽوي ڪارروايون جاري رڪڻ Pending proceedings to continue	13. شڪ شبها هٽائڻ لاءِ، اهو فراهم ڪيو پيو وڃي ته سرڪاري ملازمت يا ڪارپوريشن سروس ۾ ڪنهن شخص خلاف هن آرڊيننس جي لاڳو ٿيڻ کان فوري اڳ سنڌ سول سرونٽس ايڪٽ، 1973 ۽ ان سلسلي ۾ جوڙيل قاعدن، يا ٻئي ڪنهن قانون يا قاعدن موجب الٽوي هيٺ ڄاڻايل قانونن ۽ قاعدن جيئن ان سلسلي ۾ بيان ڪيو ويو هجي، ان تحت جاري رهنديون.
بين فائدين جي پينشنري Pensionary of other benefits	14. جيستائين ڪجهه هن آرڊيننس جي متضاد نه هجي پنشن جي ادائگي يا ٻيا فاعدا جيڪي رٽائرڊ شخص کي ملڻا آهن يا هيٺين عهدي يا پي اسڪيل تي گهٽايل شخص کي هن آرڊيننس تحت ملڻا آهن، جيڪي ڏيڻا آهن، اهي قانون موجب جيڪو وقتي طور لاڳو هجي ان تحت ڏنا ويندا.

قاعدا جوڙڻ جو اختيار	15. حڪومت سرڪاري گزيت ۾ نوٽيفڪيشن ذريعي هن آرڊيننس جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ قاعدا جوڙي سگهي ٿي.
Power to make rules	
رندڪون هٽائڻ	16. جيڪڏهن هن آرڊيننس جي گنجائشن کي اثرائتو بڻائڻ ۾ ڪا رڪاوٽ اچي ته گورنر اهڙو حڪم جاري ڪري سگهي ٿو جيڪو هن آرڊيننس جي گنجائشن سان ٽڪراءُ ۾ نه هجي، جيڪو رندڪون هٽائڻ جي مقصد لاءِ ضروري هجي.
Removal of difficulties	

نوٽ: آرڊيننس جو مذڪوره ترجمو عام ماڻهن جي واقفيت لاءِ آهي جيڪو ڪورٽ ۾ استعمال نٿو ڪري سگهجي.